

Úvodem

Koná-li se nějaká akce již podruhé, zdá se, že je důvod pro její opakování, a vzniká naděje, že se rodí tradice. Druhý kongres světové literárněvědné bohemistiky, který se sešel v Praze na počátku července roku 2000, se opět stal místem setkání téměř sedmdesáti zahraničních hostů – vysokoškolských pedagogů, vědeckých pracovníků, překladatelů a propagátorů české literatury z dvaadvaceti zemí Evropy, Asie a obou Amerik – s domácími badateli. Jestliže předchozí – první – kongres, konaný v roce 1995, měl za úkol především zmapovat přítomnou situaci literárněvědné bohemistiky ve světě i v zemích českých, tentokrát, v posledním roce tisíciletí, jsme se snažili obrátit pozornost účastníků především k fenoménu vědomí konce a konečnosti, k interpretacím přelomových okamžiků v dějinách české literatury a k problematice chiliasmu a apokalyptičnosti, provázejících konec epochy.

Téma kongresu bylo záměrně formulováno s cílem otevřít prostor pro problémové sondy do tisícileté tradice literatury v českých zemích, tedy tak, aby podnítilo živý badatelský zájem odborníků orientovaných jak na literaturu středověkou a literaturu střední doby, tak i na období posledních dvou století. Mnoho účastníků pak téma kongresu pojalo rovněž jako možnost prezentovat před reprezentativní odbornou veřejností výsledky své aktuální práce.

Snad dnes mohu prohlásit, že kongres skončil úspěšně. Zúčastnili se jej badatelé zvučných jmen i množství mladších bohemistů, kteří jsou budoucností oboru. Tři dny pracovního jednání kongresu daly jeho účastníkům možnost obhlédnout obrysy – vrcholy i slabiny – současné literárněvědné bohemistiky, konfrontovat rozmanité pohledy přicházející z různých kulturních tradic, metodologických či generačních hledisek, jakož i z rozmanitých zkušeností s pěstováním bohemistických aktivit.

Význam kongresu – jako každé obdobné akce – ovšem nespočíval pouze v přednesených referátech a pracovních diskusích. Jeho přínosem bylo také to, že se stal jedinečnou příležitostí k vzájemnému poznání badatelů z různých zemí, k vzájemnému seznámení těch, kteří se dosud znali pouze ze svých textů a nyní měli možnost neformálnímu osobnímu rozhovoru.

K tomu, aby vzniklo vědomí rytmu, je třeba přinejmenším trojího opakování stejného prvku. Doufejme tedy, že za pět let, v roce 2005, bude tradice literárněvědných kongresů definitivně ustálena.

Pavel Janoušek